

TƯ TƯỞNG CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VỀ GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG CHO THANH NIÊN HIỆN NAY

■ THS. NGUYỄN TIẾN PHƯƠNG (*)

Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng của mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn dành cho thanh niên những tình cảm đặc biệt. Người luôn đánh giá cao vị trí của thanh niên đối với sự nghiệp cách mạng, tương lai của dân tộc, tiền đồ của Tổ quốc. Người coi sự lớn mạnh của thanh niên là thành công của Đảng, có quan hệ đến thắng lợi của sự nghiệp cách mạng và sự tồn vinh của đất nước. Vì thế trong mỗi chặng đường cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đều quan tâm chăm lo rèn luyện, giáo dục thanh niên trở thành con người mới xã hội chủ nghĩa. Trong đó, Người đặc biệt nhấn mạnh “phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng xã hội chủ nghĩa vừa hồng vừa chuyên”⁽¹⁾.

Vấn đề quan trọng hàng đầu mà Chủ tịch Hồ Chí Minh quan tâm là bồi dưỡng đạo đức cách mạng cho thanh niên.

Để thực hiện tốt việc giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên theo tư tưởng Hồ

Chí Minh, cần tập trung chú ý những vấn đề sau.

Giáo dục các giá trị chuẩn mực, hành vi đạo đức trong học tập, lao động và kỷ luật

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, thanh niên sinh hoạt và làm việc khoa học là một chuẩn mực đạo đức, chuẩn mực này làm chuyển biến và thúc đẩy sự tiến bộ của thanh niên. Người đã gắn giáo dục tri thức với giáo dục đạo đức, thông qua việc dạy chữ để dạy người: “Trong giáo dục, không những phải có tri thức phổ thông mà phải có đạo đức cách mạng. Có tài phải có đức. Có tài không đức, tham ô hủ hoá có hại cho nước. Có đức không có tài như ông bụt ngồi trong chùa, không giúp ích gì được ai”⁽²⁾. Người thường xuyên nhắc nhở cần phải giáo dục thế hệ trẻ tình yêu lao động, quý trọng người lao động, có thái độ trân trọng đối với lao động trí óc cũng như lao động chân tay, bởi lao động là nghĩa vụ thiêng liêng, là nguồn sống, nguồn hạnh phúc của chúng ta. Trong xã hội ta, không có nghề nào thấp kém, chỉ những kẻ lười biếng, ỷ lại mới đáng xấu hổ. Do đó, Người phát động phong trào “người tốt, việc tốt”⁽³⁾ nhằm tạo điều kiện cho

mọi người có cơ hội tham gia lao động, thấy được ý nghĩa của lao động, tác dụng của lao động, góp phần nâng cao sức khỏe, phát triển trí tuệ và tài năng, tăng cường đạo đức của mọi người.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn nêu gương, nhắc nhở, giáo dục cho thanh niên kỷ luật lao động, ý thức bảo vệ của công, thực hành tiết kiệm, tinh thần dám nghĩ, dám làm, không sợ khó, không sợ khổ, cần cù nhẫn nại, sáng tạo trong lao động. Người nhấn mạnh đến tính kỷ luật cả trong học tập và lao động.

Giáo dục đạo đức cho thanh niên thông qua giáo dục thể chất, vui chơi

Theo Người, sức khỏe bao gồm cả yếu tố tinh thần và thể chất, là do luyện tập đều đặn mà ra, tập luyện vừa khỏe, vừa có tác dụng rèn luyện ý chí và khả năng tự chủ bản thân. Với thanh niên, luyện tập còn làm cho cơ thể cường tráng, phát triển cân đối, hài hoà về hình thể để lao động, học tập và bảo vệ Tổ quốc. Chủ tịch Hồ Chí Minh là tấm gương sáng để chúng ta noi theo về tinh thần rèn luyện sức khỏe bản thân, Người nói “tự tôi ngày nào cũng tập”. Người đã

(*) *Chủ nhiệm bộ môn Khoa Triết học, Học viện Chính trị*

nhiều lần phát động các phong trào rèn luyện sức khoẻ trong nhân dân.

Người khuyên, đối với thanh niên phải chuyên tâm học hành và công tác nhưng cũng cần có vui chơi, bởi: “Vui chơi lành mạnh là một bộ phận trong sự sinh hoạt của thanh niên. Trong vui chơi cũng cần có giáo dục. Cần có những thứ vui chơi văn hoá, thể dục có tính chất tập thể và quần chúng”⁽⁴⁾. Gắn liền với giáo dục thể chất, Người khuyên nên hăng say lao động vì nó vừa giúp chúng ta có sức khoẻ, vừa tạo ra của cải vật chất làm giàu cho đất nước.

Giáo dục đạo đức cho thanh niên thông qua giáo dục thẩm mỹ

Giáo dục thẩm mỹ là một trong những nội dung quan trọng trong tư tưởng giáo dục của Hồ Chí Minh. Người yêu cầu giáo dục cho thanh niên phải hướng về cái đẹp, biết phân biệt giữa cái đẹp và cái xấu. Gắn cái đẹp của thanh niên với cuộc sống thực tế, từ đó làm nảy nở trong thế hệ trẻ tư duy so sánh, biết gắn cái đẹp của thiên nhiên với cái đẹp của cuộc sống. Từ tình cảm thẩm mỹ, thông qua các hiện tượng thiên nhiên và xã hội mà hình thành ý thức thẩm mỹ, từ tư duy cảm tính nâng lên thành lý tính.

Hồ Chí Minh còn gắn cái đẹp với đạo đức, giáo dục cho thanh niên đức hy sinh, hy sinh cái “Tôi” vì cái “Ta” cao cả. Người nói: “Tết này, có lẽ các cháu không có bánh chưng con, áo mới... nhưng các cháu vẫn vui. Vui

vì các cháu tiết kiệm bánh con, áo đẹp để giúp các chiến sĩ”, nhắc nhở thanh niên khi giải quyết mối quan hệ giữa nghĩa vụ và quyền lợi thì bao giờ cũng phải chú ý đến nghĩa vụ trước. Người yêu cầu: “Nhiệm vụ của thanh niên không phải là hỏi nước nhà đã làm cho mình những gì. Mà phải tự hỏi mình đã làm gì cho nước nhà”⁽⁵⁾. Thanh niên cần phải chống tâm lý tự tư, tự lợi, chỉ lo lợi ích riêng và sinh hoạt riêng của mình; chống tâm lý ham sung sướng và tránh khó nhọc. Không chỉ giáo dục cho thanh niên ý thức thẩm mỹ, tình cảm thẩm mỹ, mà cao đẹp hơn, nó được thể hiện ra bằng hành vi thẩm mỹ, đó chính là những việc làm đẹp trong lao động, học tập, trong các quan hệ xã hội để góp phần xây dựng cuộc sống. Phong trào “Người tốt việc tốt” do Người đề xướng là biểu hiện sinh động nhất của cái đẹp.

Giáo dục đạo đức trong ứng xử với công việc, với người và với bản thân

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, không có con người trừu tượng mà chỉ có con người cụ thể, con người với ý nghĩa đầy đủ nhất, đó là mỗi một người có cuộc sống riêng của họ, có những mối quan hệ riêng, gắn với gia đình, người thân, với quê hương, làng xóm, với tập thể, đồng bào trong cộng đồng dân tộc, cao hơn là nhân loại. Do đó, khi giáo dục đạo đức cho từng đối tượng cụ thể khác nhau, Người đều giáo dục trên cả 3 phương diện: đối với tự mình, đối với

người và đối với công việc.

Đó là những phẩm chất đạo đức cơ bản để tất cả mọi người, trước hết là thanh niên hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình, mà nhiệm vụ quan trọng nhất là làm sao cho năm điều Bác Hồ dạy sẽ trở thành nhân cách, phẩm chất và thói quen đạo đức của thanh niên, làm cho họ trở thành con người có ý chí cách mạng. Người dạy thanh niên phải có tinh thần dân tộc vững chắc và tinh thần quốc tế đúng đắn, phải quan tâm đến đời sống của nhân dân, phải chú ý đến tình hình thế giới. Thanh niên cần phải có tinh thần gan dạ và sáng tạo, cần phải có chí khí hăng hái và tinh thần tiến lên, vượt qua mọi khó khăn, gian khổ để tiến bộ mãi không ngừng.

Những giá trị chuẩn mực đạo đức của cộng đồng dân tộc Việt Nam nhằm hình thành nên những phẩm chất đạo đức cao quý ở mỗi con người. Những chuẩn mực ấy chính là ý thức đạo đức, hành vi đạo đức và quan hệ đạo đức. Đó là văn hoá đạo đức của con người mới xã hội chủ nghĩa.

Hiện nay, đất nước đang bước vào thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH trong bối cảnh tình hình khu vực và thế giới có nhiều biến động phức tạp, kẻ thù đang dùng mọi âm mưu, thủ đoạn chống phá cách mạng, hòng làm chệch hướng XHCN và làm lung lay ý chí cách mạng của thế hệ trẻ. Việc quán triệt, vận dụng tư tưởng toàn diện trong giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên của Chủ tịch Hồ Chí Minh là vấn đề cấp thiết

về lý luận và thực tiễn. Bởi vì, thực hiện CNH, HĐH, thế hệ trẻ giữ vai trò rất quan trọng, họ là lực lượng nắm bắt, vận dụng các thành tựu khoa học công nghệ, là lực lượng xung kích trên mọi lĩnh vực của cuộc sống xã hội. Giáo dục toàn diện đạo đức cách mạng cho thế hệ trẻ chính là quá trình giúp họ hình thành, củng cố niềm tin vào công cuộc đổi mới, vào mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH, giúp thế hệ trẻ biết yêu quê hương đất nước, dân tộc mình và tự hào về truyền thống cách mạng kiên cường của cha anh. Giáo dục toàn diện đạo đức cách mạng cho thế hệ trẻ chính là xây dựng nhân cách sống, để họ biết sống có tình, có nghĩa, nhân ái, bao dung; mình vì mọi người và để hình thành những lớp người có phẩm chất đạo đức trong sáng, có ý chí nghị lực, không cam chịu nghèo hèn, thực hiện thành công sự nghiệp CNH, HĐH đất nước □

Ghi chú:

(1), (3) Hồ Chí Minh, toàn tập, NXB Chính trị Quốc gia, H.2000, t.12, tr.498; tr.548.

(2) Hồ Chí Minh, toàn tập, NXB Chính trị Quốc gia, H.2000, t.8, tr.184.

(4) Hồ Chí Minh, toàn tập, NXB Chính trị Quốc gia, H.2000, t.7, tr.456.

(5) Hồ Chí Minh, toàn tập, NXB Chính trị Quốc gia, H.2000, t.5, tr.562.

CẢI CÁCH THỦ TỤC HÀNH CHÍNH...

(Tiếp theo trang 53)

chất lượng và giữ được người có tài năng trong hoạt động công vụ. Ngoài ra, hoạt động đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức cần được thực hiện nghiêm túc, chất lượng, đáp ứng yêu cầu đặt ra để nâng cao trình độ, năng lực, lễ lối, tác phong, ý thức, trách nhiệm làm việc, các kỹ năng giải quyết TTHC của đội ngũ này □

Tài liệu tham khảo:

1. Quyết định số 136/2001/QĐ-TTg ngày 17/9/2001 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước giai đoạn 2001-2010.

2. Quyết định số 30/2007/QĐ-TTg ngày 10/1/2007 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án đơn giản hoá thủ tục hành chính trên các lĩnh vực quản lý nhà nước giai đoạn 2007-2010 (gọi tắt là Đề án 30).

3. Nghị định số 63/2010/NĐ-CP ngày 8/6/2010 của Chính phủ về kiểm soát thủ tục hành chính.

4. Báo cáo đánh giá độc lập về việc triển khai chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước giai đoạn 2001-2010 (Bản thảo số 3), Dự án Cải cách hành chính nhà nước UNDP - Bộ Nội vụ (DEPOSEN), 10/2010;

5. Cải cách thủ tục hành chính - Nhìn lại và đi tới - http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2010/100113_admin_reform_book.shtml;

6. Đơn giản hoá thủ tục hành chính: Vì dân - <http://www.mt.gov.vn/PrintView.aspx?ArticleID-7467>;

7. 48 tỉnh thành phố đã bãi bỏ trên 203 khoản phí, lệ phí - <http://www.baobinhdinhh.com.vn/567/2003/10/6714/>;

8. Tiết kiệm 30.000 tỉ đồng nhờ đơn giản thủ tục hành chính - <http://cafef.vn/20100618081936901CA33/tiet-kiem-30000-ti-dong-nho-don-gian-thu-tuc-hanh-chinh.chn>;

9 Cải cách thủ tục hành chính: Yếu tố để thành công - <http://www.vietnamplus.vn/Home/Cai-cach-thu-tuc-hanh-chinh-Yeu-to-de-thanh-cong/20104/42894.vnplus>;

10. Sau 10 năm, chất lượng công chức... không đổi - <http://www.thanhvien.com.vn/News/Pages/201011/2010031300437.aspx>.